

การส่งออกของไทยในปัจจุบัน

นางสาวดวงรัตน์ ประจักษ์ศิลป์ไทย
 วิทยาการปฏิบัติการ
 กลุ่มงานบริการวิชาการ 2 สำนักวิชาการ

ภาคการส่งออกเป็นภาคที่สำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยเป็นอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วง 15 ปีที่ผ่านมา ปัจจุบันการส่งออกของไทยคิดเป็นร้อยละ 75 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น การใช้จ่ายภาคครัวเรือน การลงทุนภาคธุรกิจ การใช้จ่ายภาครัฐ และการส่งออกสินค้าและบริการสุทธิ (การส่งออกหักลบด้วยการนำเข้า) ในตาราง 1 แสดงมูลค่าและร้อยละต่อ GDP ขององค์ประกอบแต่ละประเภท จะเห็นว่า การส่งออกสินค้าและบริการนั้น เป็นองค์ประกอบที่มีมูลค่ามากที่สุดในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

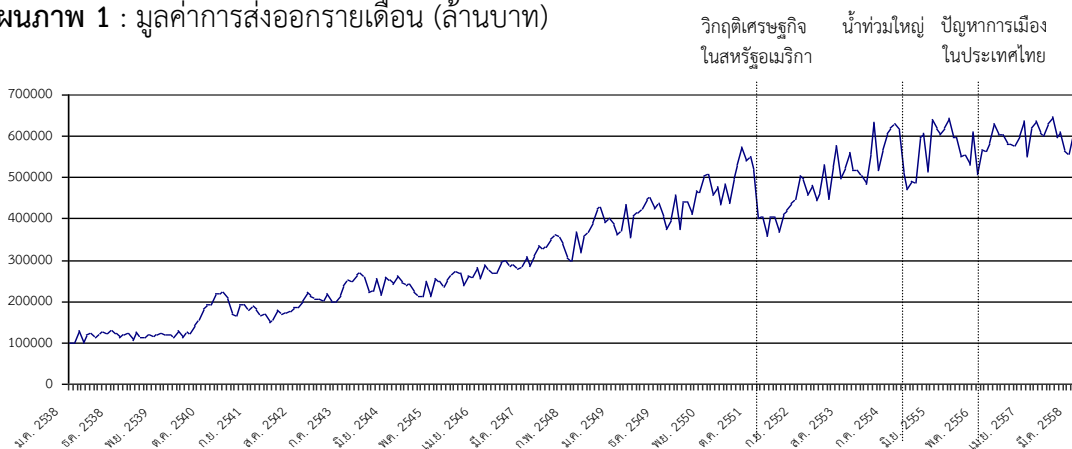
ตาราง 1 : มูลค่าองค์ประกอบต่าง ๆ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

พ.ศ. 2557	ล้านบาท	ร้อยละต่อGDP
การใช้จ่ายภาคครัวเรือน	6,644,632	54.72844
การลงทุนภาคธุรกิจ	1,729,869	14.24805
การใช้จ่ายภาครัฐ	3,146,155	25.91327
การส่งออกสินค้าและบริการ	9,111,735	75.0487
การนำเข้าสินค้าและบริการ	-8,217,427	-67.6827
อื่น ๆ	-273,868	-2.25571
GDP รวม	12,141,096	100

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

อย่างไรก็ตาม มูลค่าการส่งออกของไทยในระยะหลัง มีการเติบโตค่อนข้างช้าจากปัญหาทั้งภายนอกและภายในประเทศ ดังแสดงในแผนภาพ 1

แผนภาพ 1 : มูลค่าการส่งออกรายเดือน (ล้านบาท)

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

จะเห็นว่ามูลค่าการส่งออกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตั้งแต่ พ.ศ. 2540 หลังวิกฤติต้มยำกุ้ง เนื่องจากประเทศไทยมีการเน้นให้ใช้การส่งออกเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (Export-led Growth) อย่างไรก็ตาม มูลค่าการส่งออกนั้นลดลงอย่างรุนแรงใน พ.ศ. 2551 เมื่อเกิดวิกฤติการเงินครั้งใหญ่ที่มีต้นกำเนิดจากสหรัฐอเมริกา (Global Financial Crisis) และจากสหภาพยุโรป (Euro Zone Crisis) ในเวลาต่อมา รวมถึงวิกฤติน้ำท่วม และปัญหาการเมืองภายในประเทศไทยเองใน พ.ศ. 2554 และ พ.ศ. 2556 ส่งผลให้การส่งออกลดลงอย่างมากในช่วงเวลาดังกล่าว

ถึงแม้ว่ามูลค่าการส่งออกจะเพิ่มขึ้นสู่ระดับเดิมได้ แต่หากพิจารณาแนวโน้ม (Trend) ของการส่งออกจะพบว่า มูลค่าการส่งออกมีแนวโน้มการเติบโตที่ช้าลงมากหรือไม่เพิ่มขึ้นเลยตั้งแต่ พ.ศ. 2554 โดย ม.ร.ว. ปรีดิยาธร เทวกุล รองนายกรัฐมนตรี กล่าวว่า มีเพียงภาคการส่งออกเท่านั้นที่ยังมีปัญหา ในขณะที่ภาวะเศรษฐกิจไทยนั้นเริ่มฟื้นตัวแล้ว (กรุงเทพธุรกิจออนไลน์, 2558ข) ทุกภาคส่วนจึงพยายามช่วยกระตุ้นการส่งออก ซึ่งหนึ่งในมาตรการสำคัญที่ถูกดำเนินการโดยธนาคารแห่งประเทศไทย ได้แก่ การเพิ่มมาตรการผ่อนคลายนโยบายระหว่างประเทศ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2558ข) อีกทั้งยังมีการประกาศลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายเมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2558 จากร้อยละ 2 เป็นร้อยละ 1.75 (สายนโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2558) และประกาศลดอีกครั้งเมื่อวันที่ 29 เมษายน 2558 จากร้อยละ 1.75 เป็นร้อยละ 1.5 (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2558ก)

การผ่อนคลายนโยบายการเงินนั้นจะกระทบค่าเงินบาทได้โดยใช้หลักอุปสงค์ (Demand) และอุปทาน (Supply) ของเงินบาท กล่าวคือ เมื่อมีความต้องการเงินบาทมากขึ้นเทียบกับความต้องการเงินสกุลต่างประเทศ ค่าเงินบาทก็จะแข็งขึ้น ดังนั้น การที่มีเงินลงทุนจากต่างประเทศไหลเข้ามาในประเทศไทยทั้งการลงทุนโดยตรงและการลงทุนในตลาดหุ้นและตลาดตราสารหนี้ นักลงทุนต่างชาติจะไม่สามารถใช้เงินสกุลต่างประเทศมาซื้อหลักทรัพย์ในประเทศไทยได้โดยตรงแต่ต้องแลกเปลี่ยนเงินสกุลบาทก่อน ส่งผลให้ความต้องการเงินบาทเพิ่มสูงขึ้น ค่าของเงินบาทจึงเพิ่มขึ้นหรือที่เรียกว่า เงินบาทแข็ง นั่นเอง (สโรภาญจน์ เปี่ยมพงษ์สานต์, 2555) กล่าวโดยสรุป เมื่อมีเงินทุนไหลเข้ามาในประเทศไทยจะทำให้ค่าเงินบาทแข็งขึ้น ในทางกลับกัน เมื่อมีเงินทุนไหลออกจากประเทศ ค่าเงินบาทจะอ่อนค่าลง ดังนั้นการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเพิ่มการผ่อนคลายนโยบายการเงินในช่วง พ.ศ. 2558-2560 ประกอบกับการประกาศลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลง อาจทำให้เงินทุนไหลออกจากประเทศเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ค่าเงินบาทอ่อนค่าลง โดยนางผ่องเพ็ญ เรืองวีรยุทธ รองผู้อำนวยการธนาคารแห่งประเทศไทย อธิบายว่ามาตรการดังกล่าวจะทำให้เกิดความสมดุลของเงินทุนเคลื่อนย้ายมากขึ้น คือจะทำให้ค่าเงินบาทไม่แข็งค่าหรืออ่อนค่าอยู่ด้านเดียวเป็นเวลานาน (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2558ค)

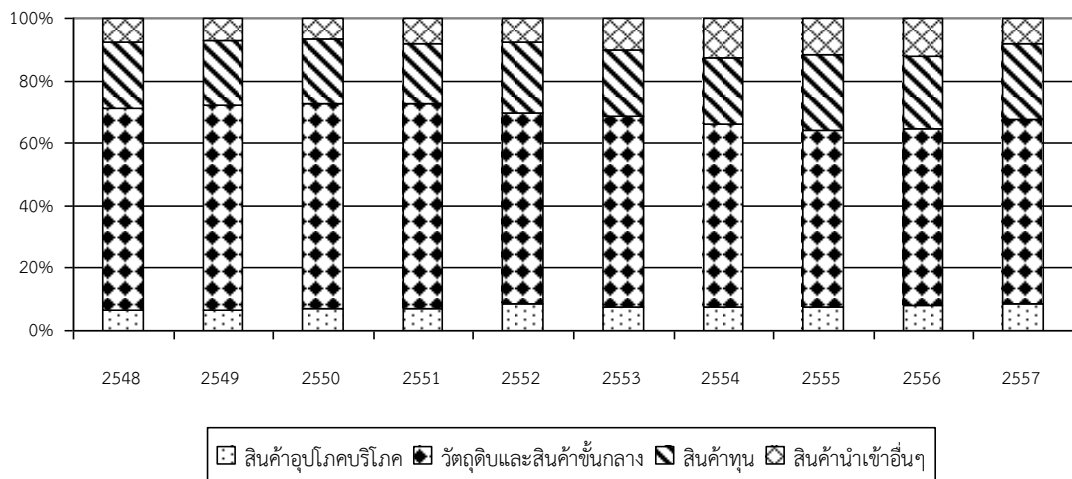
ปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่จะส่งผลต่ออัตราแลกเปลี่ยน ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยภายในประเทศ ซึ่งการลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลงจะสามารถทำให้ค่าเงินบาทอ่อนค่าลงได้ เพราะเมื่อธนาคารแห่ง

ประเทศไทยประกาศลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลงจะส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยในตลาดลดลงด้วย นั่นหมายความว่าผลตอบแทนจากการลงทุนในประเทศไทยจะลดลงเมื่อเทียบกับการลงทุนในต่างประเทศ ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุนไปลงทุนในประเทศอื่นที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า เมื่อมีเงินทุนไหลออกจึงทำให้ค่าเงินบาทอ่อนค่าลง (ธนาคารแห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.)

การที่ค่าเงินบาทอ่อนตัวลงนี้อาจช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันให้แก่ผู้ส่งออกไทยได้ เพราะการที่เงินบาทอ่อนค่าลงจะทำให้ราคาสินค้าส่งออกของไทยต่ำลงเมื่อแปลงเป็นเงินสกุลต่างประเทศ ดังนั้น อาจทำให้ความต้องการซื้อสินค้าจากประเทศไทยมากขึ้นได้

อย่างไรก็ตาม เงินบาทที่อ่อนค่าลงนี้อาจส่งผลกับการนำเข้าของไทยได้ เพราะจะทำให้สินค้านำเข้ามีราคาแพงขึ้นเมื่อแปลงเป็นเงินบาท ซึ่งประเทศไทยมีการนำเข้าสินค้าและบริการจากต่างประเทศเป็นมูลค่าค่อนข้างสูง โดยคิดเป็นร้อยละ 68 ของ GDP และสินค้านำเข้าส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 80 เป็นสินค้าประเภทวัตถุดิบ สินค้าขั้นกลาง และสินค้าทุน ดังแสดงในแผนภาพ 2

แผนภาพ 2 : สัดส่วนของมูลค่าสินค้านำเข้าประเภทต่าง ๆ จากมูลค่าการนำเข้าทั้งหมด

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

หมายความว่าผู้ผลิตต้องนำเข้าสินค้าเหล่านี้มาเพื่อใช้ในการผลิต ดังนั้น การที่ค่าเงินบาทอ่อนลงอาจส่งผลให้ราคาต้นทุนสินค้าสูงขึ้นด้วย แต่เพราะราคาน้ำมันเชื้อเพลิงในตลาดที่ลดลงอย่างมากในช่วงที่ผ่านมาจึงอาจทำให้ผลกระทบจากการอ่อนตัวของค่าเงินบาทต่อราคาต้นทุนไม่รุนแรงนัก ยิ่งไปกว่านั้น การเพิ่มขึ้นของราคาสินค้าทุนและเครื่องจักรอาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาความสามารถในการผลิตได้

นอกจากนี้ นายสมหมาย ภาชี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ยังเปิดเผยว่า การทำให้ค่าเงินบาทต่ำลงเมื่อเทียบกับประเทศคู่ค้าแล้วราคาสินค้าส่งออกไทยถูกลง อาจไม่สามารถกระตุ้นการส่งออกได้มากนักเนื่องจากความต้องการสินค้าหรืออุปสงค์ (Demand) ที่ลดลงจากสภาพเศรษฐกิจโลกที่ยังอยู่ในระยะฟื้นตัว (กรุงเทพธุรกิจออนไลน์, 2558ค) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนายบัณฑิต ล่ำซำ ประธานกรรมการธนาคารกสิกรไทย ที่กล่าวว่า การที่ค่าเงินบาทอ่อนลงอาจไม่ช่วยกระตุ้นการส่งออก

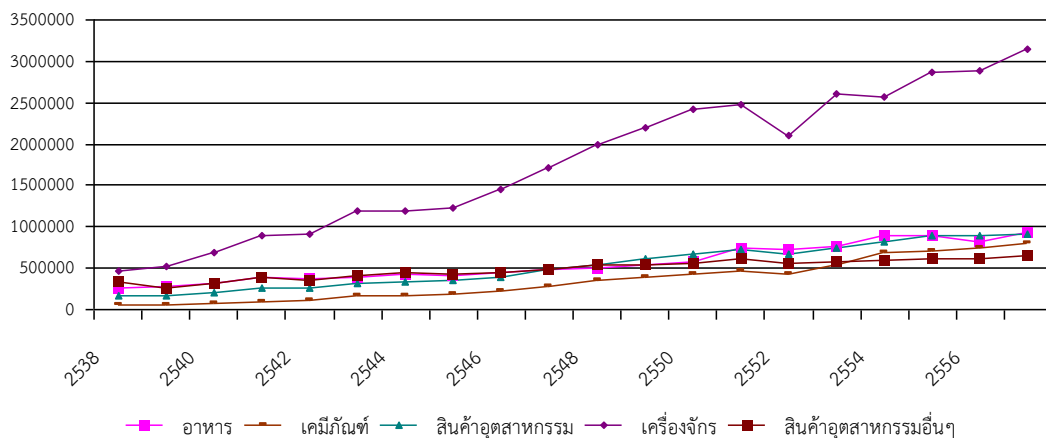
ให้ดีขึ้นได้ทันทีในช่วงเศรษฐกิจโลกชะลอตัว เนื่องจากการนำเข้าของแต่ละประเทศต่างลดลง (กรุงเทพธุรกิจออนไลน์, 2558ก)

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

เนื่องจากค่าเงินบาทที่อ่อนค่าลงอาจไม่สามารถช่วยกระตุ้นการส่งออกได้ รัฐจึงควรกระตุ้นการส่งออกด้วยการส่งเสริมให้เกิดการค้าเสรีเพื่อผลิตสินค้าที่มีความแปลกใหม่และเป็นที่ต้องการของตลาดมากขึ้น ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพสินค้าและการลดต้นทุนการผลิต เพื่อให้สินค้าจากประเทศไทยสามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณามูลค่าการส่งออกแบ่งตามประเภทสินค้า สินค้าประเภทเครื่องจักรมีมูลค่าการส่งออกมากที่สุด โดยในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2558 นั้น การส่งออกเครื่องจักรมีมูลค่าคิดเป็นร้อยละ 45 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดและเป็นตัวกำหนดแนวโน้มการส่งออกทั้งหมด ดังแสดงในแผนภาพ 3

แผนภาพ 3 : มูลค่าการส่งออกสินค้า 5 อันดับแรกเทียบกับมูลค่าการส่งออกทั้งหมด (รายปี)

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่าประเทศไทยยังสามารถพัฒนาหรือส่งเสริมการส่งออกสินค้าประเภทอื่น ๆ ได้อีกมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าประเภทอาหารที่เป็นสินค้าที่มีความยืดหยุ่นค่อนข้างต่ำ เพราะผู้บริโภคจำเป็นต้องบริโภค แต่ก็ยังเป็นสินค้าที่มีการแข่งขันค่อนข้างสูงเพราะเป็นสินค้าที่ไม่ค่อยมีความแตกต่างกันและสามารถทดแทนกันได้ง่าย เช่น เมื่อข้าวจากไทยราคาแพง ประเทศอื่นก็หันไปนำเข้าข้าวจากประเทศเวียดนามแทน เป็นต้น ดังนั้น การส่งเสริมการส่งออกสินค้าประเภทอาหาร รวมถึงสินค้าเกษตรต่าง ๆ นั้น รัฐควรเน้นการพัฒนาคุณภาพสินค้าเพื่อสร้างความแตกต่างให้กับสินค้าของไทย พร้อม ๆ กับการลดต้นทุนการผลิตเพื่อให้สามารถขายสินค้าได้ในราคาไม่แพงเมื่อเทียบกับคู่แข่ง เพื่อพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันของผู้ผลิตไทย

บรรณานุกรม

- กรุงเทพธุรกิจออนไลน์. (2558ก). ‘**บัณฑูร**’ชี้หั่นดอกเบี้ยไม่ช่วยกระตุ้นส่งออก. สืบค้น 11 พฤษภาคม 2558 จาก <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/644710>
- กรุงเทพธุรกิจออนไลน์. (2558ข). ‘**ปรีดิยาธร**’เผยไม่จำเป็นต้องมีการกระตุ้นศก.รอบใหม่. สืบค้น 11 พฤษภาคม 2558 จาก <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/646076>
- กรุงเทพธุรกิจออนไลน์. (2558ค). ‘**สมหมาย**’ชี้ลดดอกเบี้ยต้นส่งออกยาก. สืบค้น 12 พฤษภาคม 2558 จาก <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/645258>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2558ก). **ข่าว ธปท. ฉบับที่ 22/2558 เรื่อง ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงิน วันที่ 29 เมษายน 2558.** สืบค้น 15 พฤษภาคม 2558 จาก https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/Documents/MPC_32558_n9621.pdf
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2558ข). **ข่าว ธปท. ฉบับที่ 23/2558 เรื่อง การผ่อนคลายเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศ.** สืบค้น 18 พฤษภาคม 2558 จาก <https://www.bot.or.th/Thai/PressandSpeeches/Press/News2558/n2358t.pdf>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2558ค). **ทำความเข้าใจ... แผนแม่บทเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศ.** สืบค้น 14 พฤษภาคม 2558 จาก https://www.bot.or.th/Thai/Phrasiam/Documents/Phrasiam_4_2555/05.pdf
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (ม.ป.ป.). **กลไกการส่งผ่าน.** สืบค้น 23 เมษายน 2558 จาก <https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/MonetPolicyKnowledge/Pages/TransmissionMechanism.aspx>
- สายนโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2558). **รายงานการประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงิน (ฉบับย่อ) ครั้งที่ 2/2558 วันที่ 11 มีนาคม 2558 ธนาคารแห่งประเทศไทย.** สืบค้น 22 เมษายน 2558 จาก https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/MonetPolicyComittee/ReportMPC/Minute_N2/MPC_Minutes_22558_M5010.pdf
- สโรภาญจน์ เปี่ยมพงษ์สานต์. (2555). **การลงทุนในช่วงเงินบาทแข็งค่า....เงินทุนไหลเข้า.** สืบค้น 15 พฤษภาคม 2558 จาก http://www.thaibond.com/blog/blog_0512_Invest.html
-